

ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС СРПСКОГ ЈЕЗИКА

ШКОЛА: Медицинска школа Бања Лука

ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност

РАЗРЕД: I

НАСТАВНА ОБЛАСТ: Језик

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Развој књижевног језика код Срба

ВРСТА ЧАСА: Комбиновани (обрада новог градива + вјежбање + дискусија)

НАСТАВНИК: Сања Ђурић, проф.

РЕДНИ БРОЈ ЧАСА: 10

Датум: октобар 2025. године

ЦИЉ ЧАСА

- Упознати ученике са токовима развоја српског књижевног језика.
- Развити свијест о значају језика за национални и културни идентитет.
- Подстакнути ученике на критичко промишљање о језичкој традицији и савременој употреби језика.

ЗАДАЦИ ЧАСА

- Ученик препознаје најважније фазе у развоју књижевног језика код Срба.
- Разликује српскословенски, рускословенски и народни језик у књижевној употреби.
- Разумије значај Вука Караџића за кодификацију савременог језика.
- Упоређује примјере различитих језичких слојева и анализира њихову улогу.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

Ученици ће бити у стању да:

- именују кључне периоде развоја књижевног језика код Срба;
- разликују језичке слојеве кроз историју;
- аргументовано дискутују о значају језичке реформе;
- изразе лични став о односу традиције и савременог језика.

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

српскословенски језик, рускословенски језик, народни језик, Вук Карацић, књижевни језик, језичка реформа.

МЕТОДЕ РАДА

- Објашњење
 - Разговор/дискусија
 - Рад на тексту (анализа примјера)
 - Питања и одговори
-

ОБЛИЦИ РАДА

- Фронтални рад
 - Индивидуални рад (читање, анализа)
 - Активно учешће у дискусији
-

НАСТАВНА СРЕДСТВА

- Табла и креда/фломастер
 - Уџбеник и радне биљежнице
 - Изабрани одломци старих текстова (нпр. Мирослављево јеванђеље, Вукова збирка народних пјесама)
-

ТОК ЧАСА

1. Уводни дио (5 минута)

- Поздрав и најављивање наставне јединице.
 - Наставник поставља питање: „*Да ли мислите да је језик којим данас пишемо и говоримо постојао у истом облику и прије 500 или 1000 година?*“
 - Ученици износе почетна запажања.
-

2. Главни дио (30 минута)

А) Обрада градива (наставниково излагање, уз питања ученицима)

1. Српскословенски језик као књижевни језик у средњем вијеку.
 - Наставник чита кратак одломак из Мирослављевог јеванђеља.
 - Пита ученика: „*Шта примијећујете у односу на савремени језик?*“
 - Ученици: „Различито писмо, неразумљивост многих ријечи.“
2. Употреба рускословенског језика у XVIII вијеку.
 - Наставник објашњава зашто долази до језичког утицаја из Русије.
3. Пробој народног језика у књижевност (XVIII–XIX вијек).
 - Наставник чита одломак из Вукове збирке.
 - Ученици одговарају: „Ово је ближе нашем језику, разумљиво.“
4. Вукова реформа – кодификација савременог српског књижевног језика.
 - Питање: „*Шта значи Вуково начело: Пиши као што говориш, читај како је написано?*“

Б) Вјежбање

- Ученици добијају кратке одломке (српскословенски, рускословенски, народни језик).
- Задатак: Подвуците ријечи које не разумијете и покушајте наћи савремене еквиваленте.

В) Дискусија

Проблемско питање: „*Да ли би савремени српски језик могао опстати без Вукове реформе?*“

- Ученици изnose мишљења:
 - „Можда бисмо имали тежак језик, недоступан свим слојевима народа.“
 - „Без реформе, можда бисмо и даље користили више језичких слојева.“
- Наставник закључује: Вукова реформа је демократизовала језик и омогућила културни развој.

3. Завршни дио (10 минута)

- Резиме: фаза развоја књижевног језика код Срба, улога Вука Караџића.
- Домаћи задатак: Написати кратак састав (10–12 реченица) на тему: „*Зашто је Вукова језичка реформа важна и данас?*“

ЕВАЛУАЦИЈА

- Формативна: наставник прати активност ученика у дискусији и анализи примјера.
- Сумативна: домаћи задатак и кратки писмени осврт на часу.
- Самоевалуација: ученици изражавају шта им је било најзанимљивије/најтеже у данашњем градиву.

НАПОМЕНЕ ЗА НАСТАВНИКА

- Прилагодити ниво сложености примјера разреду.
- Подстицати ученике да праве паралеле са савременим медијима и употребом језика.
- Охрабрити ученике који мање учествују кроз једноставнија питања